

משרד העבודה
מחלקת חניכות ונוער

אוגדן יציאה לטיול למוסדות חינוך

"קום התהלך בארץ, לארפה ולרחבה..." (בראשית י"ג פסוק י"ז)

אוגדן יציאה לטיול למוסדות חינוך

א. אוגדן זה כולל הנספחים המפורטים להלן:

נספח א' – טופס ביקורת לפני יציאה לטיול - עמ' 3-4

נספח ב' – כתב מינוי לאחראי/ת על טיול בחתימת מנהל/ת ביה"ס – עמ' 5

נספח ג' – אישור טיול ע"י מנהל/ת ביה"ס ורכז/ת הטיולים – עמ' 6

נספח ד' – אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה בטיול – עמ' 7

נספח ה' – אישור הורים על השתתפות בנם/בתם בטיול – עמ' 8

נספח ו' – רשימת תלמידים עם מגבלות רפואיות – עמ' 9

נספח ז' – טופס הפניה לטיפול רפואי לתלמיד שנפגע במהלך טיול - עמ' 10

נספח ח' – רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול – עמ' 11

נספח ט' – טופס ביטוח למתנדב – עמ' 12

נספח י' – רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול – עמ' 13

נספח י"א – הוראות פתיחה באש למאבטחים – עמ' 14-15

נספח י"ב – הנחיות למורה אחראי אוטובוס – עמ' 16

נספח י"ג – הנחיות למורה אחראי/ת כנה בהליכה בשטח – עמ' 17

נספח י"ד – רשימת תכולה לתיק מע"ר וחובש – עמ' 18-20

נספח ט"ז – יחידות מקצועיות המסייעות למוסדות חינוך מטיילים – עמ' 21

נספח ט"ו – טפסי ביקורת קב"ט מוסדות חינוך לפני ביצוע טיול בבי"ס – עמ' 22-24

נספח י"ז – טופס שחרור תלמיד/ה מהשטח – עמוד 25

נספח י"ח – טבלת ניהול סיכונים ותדריך פרטני ליום הטיול – עמוד 26

לתשומת ליבכם:

אוגדן זה הוא כלי עזר לבעלי תפקידים במוסד החינוכי והוא נערך עפ"י חוזרי מנכ"ל משרד החינוך:

"טיולים – היבטים פדגוגיים – ארגונים בטיחותיים וביטחוניים והביטחון בפעילות חוץ בית ספרית" ח.מ. סה/9 (ג) תשפ"ג/1 ספטמבר 2022

<https://apps.education.gov.il/mankal/horaa.aspx?siduri=450>

חוזר מנכ"ל פעילויות חוץ-בית-ספריות - הבטחת הבטיחות בפעילויות המתקיימות מחוץ למוסד החינוכי: סיורים, פעילויות שדה ושטח ופעילויות מים. עדכון 05.10.2026:

<https://click.smoove.io/lk0djybgncbwenygn8goiind1zki9yof8dh8r3jfeegyndtc9yrtrdbb7nhnbnhjyg.ashx>

א. "נוהלי ביטחון בבתי ספר" - ס"ו / 3 (ב) מנובמבר 2005. ב. "הבטחת הבטיחות

במוסדות חינוך" - סב/6 (ב) מפברואר 2002.

במידה וקיימת סתירה כלשהי בין הכתוב באוגדן זה ובנספחיו לבין חוזרי המנכ"ל יש להסתמך על חוזר מנכ"ל.

נספח א'

טופס ביקורת לפני יציאה לטיול

מס"ד	נושא הבדיקה	פירוט הנושא	תקין	לא תקין	הערות
1	תיק אחראי טיול אישורים + רשימות	כתב מינוי לאחראי/ת טיול בחתומת מנהל/ת ביה"ס			נספח ב'
		אישור מנהל/ת ביה"ס ליציאה לטיול			נספח ג'
		אישור ביטחוני מהלשכה לתיאום טיולים			
		אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה בטיול			נספח ד'
		אישור הורים על השתתפות בנם / בתם			נספח ה'
		רשימת תלמידים המשתתפים בטיול בשלושה עותקים: 1- אחראי על הטיול 2- אחראי אוטובוס וכתה 3- מזכירות ביה"ס			
		רשימת תלמידים עם מגבלות רפואיות			נספח ו'
		טופס הפניה לטיפול רפואי לתלמיד שנפגע במהלך טיול			נספח ז'
		רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול			נספח ח'
		טופס ביטוח למתנדב			נספח ט'
		רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול			נספח י'
		הוראות פתיחה באש למאבטחים			נספח י"א
		הנחיות למורה אחראי/ת באוטובוס			נספח י"ב
		הנחיות למורה אחראי/ת כתה			נספח י"ג
		עדכון מזג אויר והתאמתו לטיול			
		ביצוע תיאום טלפוני כנדרש באישור הטיול			
		המצאות מפת אזור הטיול כולל מפת סימון שבילים			
		ביצוע סיור הכנה מקדים ע"י אחראי טיול			
2	אוטובוס	אישור קצין בטיחות לאוטובוס			
		המצאות אלונקה, תיק ע"ר, ערכת חילוץ, מים וקשר.			
		גיל האוטובוס עד 10 שנים			
		חגורות בטיחות			
		סריקת האוטובוס טרם עליית התלמידים			

טופס ביקורת יציאה לטיול – המשך.

מס"ד	נושא הבדיקה	פירוט הנושא	תקין	לא תקין	הערות
3	ציוד	בדיקת מנשאים ומיכלי מים רזרביים			
		בדיקת ציוד חיוני אצל תלמידים : מים, כובע ונעליים מתאימות			
		המצאות ובדיקה של תיק עזרה ראשונה ותיקי חובש – תקניים ובכמות כנדרש בחוזר מנכ"ל			נספח י"ג
		אחר – עפ"י אופי הטיול			
4	תדריך	לתלמידים : כללי בטיחות בנסיעה בהליכה ודגשים מיוחדים בהתאם לנדרש בטיול			
		למאבטחים : הוראות פתיחה באש, מקומם במהלך הטיול+ והמצאות תיעוד נדרש			
		לנהגים – תוכנית הטיול ולו"ז, ציר נסיעה מהירות נסיעה – בטיחות			
		למדריכים- לו"ז מסלול חברת ההדרכה והמדריכים : מדריך/ מדריכי הטיול פועלים מטעם בית הספר ואחראי הטיול, והינם נותני שרות בלבד. המדריכים לא יחליפו בשום מקרה צוות המורים ואחראי הטיול בהחלטות במהלך הטיול. רצוי לשתפם בתהליך קבלת ההחלטות, הן בתכנון המקדים והן במידה וישנה תקלה במהלך הטיול, אולם אין להסתמך על דעתם בלבד וחובה להתייעץ עם גורמים נוספים (חדר מצב,פקחים וכו').			
		החל מ-1 בינואר 2010 – כל המדריכים הינם בעלי תעודת תו תקן לאזור בו מתקיים הטיול. ניתן ואף רצוי לקיים ההדרכה בטיול ע"י אחד המורים או אף תלמידים שעברו הכשרה מתאימה (מש"צים), ובכך לחסוך עלויות המדריכים. אין חובה לצאת לטיול עם מדריכים חיצוניים ואין מספר מינימאלי למדריכים בטיול.			
		למלווים – תפקידם ואחריותם			
5	דיווחים	טרם היציאה לקב"ט מוס"ח בנימין פרפלוטציק בדוא"ל			
		במהלך הטיול במקרה של אירוע חריג לחדר מצב 02 6222211 למנהלי ביה"ס – ירשם באחריות ביי"ס			

תאריך _____/_____/_____

נספח ב'

כתב מינוי לאחראי/ת טיול

שם ביה"ס: _____

שם אחראי/ת טיול: _____

הריני ממנה אותך לאחראי/ת טיול לתלמידי כיתה/ות _____
שיתקיים בתאריכים במקום/ באזור _____ בתאריך/ים _____ למשך _____ ימים.
עליך לפעול בהתאם לתוכנית המאושרת, עפ"י הוראות חוזרי מנכ"ל והאישור הביטחוני.
כל שינוי במהלך הטיול מחייב אישור/ה של הח"מ.

- מועד פגישת תדרוך ואכיפת נהלי חוזר מנכ"ל לאחראי/ת הטיול מנהל/ת ביה"ס ורכז הטיולים נקבעה לתאריך: _____

שם המנהל/ת: _____ חתימת מנהל/ת ביה"ס: _____

נספח ג'
אישור טיול ע"י מנהל ביה"ס ורכז/ת הטיולים
(ימולא ע"י האחראי/ת על הטיול)

אל – מנהל/ת ביה"ס : _____ מאת – אחראי/ת על הטיול : _____
 תלמידי כיתה/ות : _____ מס' כיתות : _____ מס' תלמידים צפוי : _____ מתוכם
 בנות _____ ומתוכם בנים _____ יוצאת/ות לטיול שייערך במקום/ באזור : _____
 בתאריך/ים : _____ למשך _____ ימים. מס' אישור ביטחוני _____.
 מקום הלינה _____ טל. _____
 חברת ההסעה _____ טל. _____ חברת ההדרכה : _____ טל : _____
 מורים : _____ מורות : _____ אימהות מלוות : _____ אבות מלווים : _____
 מאבטחים : _____ חובש/ים : _____ מס' מגישי ע"ר : _____
 טלפון סלולארי של האחראי/ת על הטיול _____
מסלול הטיול – תיאור ודגשים מיוחדים כגון אטרקציות פעילות מים, חניות, מסלול הליכה,
 אתרים, לינה.

תאריך	משעה עד שעה	פירוט הפעילות	הערות

הערות ודגשים אחראי טיול _____

הערות מנהל/ת ביה"ס : _____

אישור רכז/ת הטיולים _____ חתימת אחראי/ת על הטיול _____ אישור מנהל/ת ביה"ס _____

**אישור זה, נחתם בכפוף לאישור אחראי הטיול ובכפוף לביצוע פגישת
 תדריך ואכיפת נהלי חוזרי מנכ"ל לכל הצוות היוצא לטיול זה.**

תאריך ____/____/____

נספח ד'

אישור מנהל/ת ביה"ס לפעילות חריגה במהלך טיול

(כגון שיט בסירות, שחיה בים בבריכה, רכיבה על בעלי חיים, שימוש במתקנים וכו')

1. הריני מאשר לתלמידי כתי / חטיבה / שכבה _____ לקיים הפעילות החריגה
במהלך טיול שייערך בתאריך/ים : _____ באזור _____

2. הפעילות :

א. _____
במקום _____

3. אחראי/ת הטיול מתחייב/ת להקפיד על קיום הוראות הבטיחות כמפורט בחוזר מנכ"ל ס"ב/
6 (ב). המעודכן 05.10.2026 בהתאם לסוג הפעילות ובכל מקרה אטרקציה אחת בלבד, בכל
טיול בלי כל קשר למשך זמן הטיול.

4. מועד פגישת תדרוך ואכיפת נהלי חוזר מנכ"ל לאחראי/ת הטיול מנהל/ת ביה"ס ורכז
הטיולים נקבעה לתאריך: _____

אישור האחראי/ת על הטיול: _____ אישור מנהל/ת ביה"ס: _____

תאריך _____/_____/_____

נספח ה'

אישור הורים על השתתפות בנכם / בתכם בטיול

אל : מנהל/ת ביה"ס _____

מאת : הורי התלמיד/ה _____ לומד בכיתה _____

הריני לאשר יציאת בני / בתי לטיול שיתקיים במקום/באזור _____

ביום /בימים _____ תאריך / תאריכים _____ למשך _____ ימים.

נא לסמן ב-X במקום המתאים

לפי מיטב ידיעתי בני / בתי כשיר/ה מבחינה בריאותית ויכול/ה להשתתף בפעילות הנ"ל ולא חל **שום שינוי** במצבו/ה הבריאותי לאחרונה

יש לבני / בתי מגבלות בריאותיות שאינן מונעות השתתפות בפעילות הנ"ל - **מצורף אישור רפואי לכך.**

לבני / בתי מגבלות בריאותיות המגבילות / מונעות את השתתפותו/ה בפעילות הנ"ל – **מצורף אישור רפואי לכך.**

הערות

שם מלא של הורה 1. _____ חתימה הורה 1 : _____

שם מלא של הורה 2. _____ חתימה הורה 2 : _____

תאריך: _____

נספח ו'

רשימת תלמידים/ות עם מגבלות רפואיות / בריאותיות

מס"ד	שם התלמיד	מכתה	הבעיה הרפואית	דגשים להשגחה על התלמיד
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

תאריך _____/_____/_____

נספח ז'

הנדון: טיפול רפואי לתלמיד/ה שנפגע במהלך טיול

לכבוד: ביה"ח / קופ"ח

התלמיד/ה שפרטיו/ה רשומים להלן נפגע במהלך שהותו בטיול של ביה"ס.

שם התלמיד: _____ שם הורה: _____ כיתה: _____

מס' ת.ז. של התלמיד/ה

--	--	--	--	--	--	--	--	--

כתובת מגורים: _____

מס' טלפון של התלמיד בבית _____ סלולארי של הורה: _____

קופ"ח בה מבוטחים הוריו

תאריך הפגיעה _____ שעה _____ מקום _____

מהות הפגיעה: _____

יש לפרט רגישויות למיניהן (תרופות, מזון, בעלי חיים וכו') – פרט: _____

שם האחראי/ת על הטיול: _____

חתימה _____ חותמת ביה"ס _____

תאריך _____/_____/_____

נספח ח'

רשימת תלמידים שנפגעו במהלך טיול

אזור הטיול _____ תאריך הטיול _____

שם החובש / המע"ר שלווה את הטיול _____

תאריך הפגיעה	שעה	שם התלמיד	כיתה	מקום הפגיעה בשטח	מהות הפגיעה	הטיפול

חתימת החובש / המע"ר _____

תאריך _____/_____/_____

נספח ט'

טופס ביטוח למתנדב

הריני לאשר בזה כי המתנדב/ת: _____

מס' _____ ת.ז.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

כתובת: _____ מס' טלפון: _____

התנדב לעבוד בתפקיד: _____

למען: _____
(יש לציין את זהות הגוף או האדם שהפעולה נעשית למענו וכן את מקום הפעולה)

מתאריך _____ עד תאריך _____ לתקופה של _____
ימים _____

תאריך _____ שם נותן ההפניה _____ תפקידו _____

חותמת ביה"ס: _____ וחתימה _____

אישור המתנדב לקבלת התפקיד

שם _____ חתימה _____

העתק : תיק טיולים של ביה"ס.

נספח י

רשימת מלווים וטלפונים חיוניים בטיול

מס'	תפקיד	שם	טלפון	סלולרי
1	אחראית טיול			
2	מנהל/ת ביה"ס			
5	קב"ט הרשות			
6	חדר מצב – משרד החינוך		02-6222211	
7	תחנת משטרה באזור הטיול			
8				
9				
10				

צוות המלווים בטיול

אוטובוס מס'	כתה / כתות	מס' תלמידים	תפקיד המלווה	שם המלווה	מס' טלפון נייד
1			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית		
			מורה / הורה /		
			מאבטח / מע"ר /		
2			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית		
			מורה / הורה /		
			מאבטח / מע"ר /		
3			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית		
			מורה / הורה /		
			מאבטח / מע"ר /		
4			נהג		
			מדריך/ה		
			מורה אחראית		
			מורה / הורה /		
			מאבטח / מע"ר /		

נספח י"א

הוראות פתיחה באש למאבטח בטיול

להלן הוראות משטרת ישראל בנושא של פתיחה באש, ההוראות הן כלליות ומותאמות לכלל נושאי הנשק, ולא רק לנושאי האקדחים מטעם משרד החינוך על נושא הנשק לקרוא היטב את ההוראות, לבדוק אם הבין אותן ולנהוג לפיהן. במקרה של ספק בהבנת ההוראות יש לפנות לקב"ט הרשות לקבלת הסבר.

כללים בדבר פתיחה באש

עקרונות כללים

- א- בנוהל זה יפורטו כללים מנחים, הוראות וסייגים בכל הנוגע לשימוש בכלי ירייה ולפתיחה באש על ידי עובדים מאבטחים הנושאים נשק בתוקף תפקידם.
- ב- כלי ירייה הוא אמצעי קטלני שהשימוש בו עלול לסכן חיו או שלמות גופו של האדם, הן מי שהירי יכוון אליו והן של האחרים, לפיכך ייעשה השימוש בנשק בהתאם לאמור בכללים אלו.
- ג- השימוש בנשק לעבר אדם מותר לשם הגנה עצמית של היורה או של זולתו. הכללים בנוהל זה מבוססים על הוראות סעיפים 34 י' ו-34 ט"ז **שבחוק העונשין התשל"ז 1977**, כפי שתוקן (תיקון מס' 39, חלק מקדמי וחלק כללי) ופורסם **בספר החוקים 1481 ב-ט"ז באלול התשנ"ד 23/8/94**.
- ד- השימוש בכלי ירייה לצורך הגנה עצמית ייעשה כמוצא אחרון, במידת הזהירות הראויה, כאשר אין דרך אחרת בנסיבות העניין להתגבר על התוקף.
- ה- נחיצות השימוש בכלי ירייה תיבחן בכל שלב משלבי האירוע יש להפסיק הירי מיד כשפסקה התקיפה ולא נשקפת סכנת חיים.

השימוש בנשק לצורך הגנה עצמית

- השימוש בנשק לצורך הגנה עצמית מותר במקרים אלה:
- א- תקיפה שלא כדין שצפויה ממנה סכנה מוחשית לחיים.
- ב- סכנה מיידית ומוחשית לחיי של המשתמש ושל אחרים במקרים אלה יהיה הירי האמצעי האחרון להדיפת התקיפה, ויבוצע ב"בודדת" ומכוון לגוף – יש להפסיק את הירי משחלפה הסכנה.

פתיחה באש במקרה של סכנת חיים

א- הגדרות

- 1- סכנת חיים – סכנה של אובדן חיו של אדם או של חבלה מסוכנת בגופו.
- 2- נשק חם – לרבות כלי ירייה, רימון יד, בקבוק תבערה, מטען נפץ.
- 3- נשק קר – לרבות סכין, פגיון, גרזן, אלות ומוטות ברזל.
- 4- אזהרה מוקדמת – הודעה על כוונה לפתוח באש אם לא תיפסק התקיפה

- ב- השימוש בכלי ירייה מותר אם הוא נדרש באופן מידי כדי להדוף תקיפה שלא כדין שבוצעה באמצעות נשק חם או קר ושנשקפת ממנה סכנת חיים מוחשית ליורה או לזולתו.
- ג- לצורך הדיפת התקיפה המסכנת חיים מותר לפתוח באש לעבר גופו של התוקף, במגמה לפגוע בו ולמנוע ממנו השלמת מעשה התקיפה. יש להפסיק הירי מיד כשתיפסק התקיפה ולא תהיה עוד סכנת חיים.
- ד- פתיחה באש תיעשה רק כמוצא אחרון, לאחר שנשקלו ומוצו דרכי פעולה אחרות להפסקת התקיפה, לרבות מתן אזהרה מוקדמת ובלבד שלא יהיה בכך כדי לסכן חייו של היורה וזולתו. רק באם ישנם אמצעי כלי נשק חם או קר כוונה לפגוע ויכולת של המפגע לפגוע.
- ה- נמלט התוקף עם כלי נשקו, והוא עדיין מסכן חיים, מותר לירות בגופו כדי למנוע את המשך התקיפה נמלט התוקף בלא נשק, אין לירות בו.
- ו- פתיחה באש תבוצע, כאמור לעיל לעבר התוקף בלבד, בירי בודד ומכוון, תוך נקיטת אמצעי זהירות למניעת פגיעה בחפים מפשע.
- ז- יש להימנע ככל האפשר מירי לעבר נשים או ילדים.
- ח- אין לפתוח באש לשם הגנה על רכוש, כאשר אין מתלווה סכנת חיים לעבירת הרכוש.
- פעולות לאחר סיום הירי**
- א- דיווח – יש לדווח בהקדם האפשרי על כל מקרה של שימוש בכלי ירייה לתחנת המשטרה הקרובה, לקב"ט הרשות, לחדר מצב טיולים ולקב"ט המחוזי של משרד החינוך.
- ב- סריקה – יש לבצע סריקה לאיתור נפגעים נוספים או נזק לרכוש.
- ג- בידוד אזור הירי – יש למנוע כניסת אנשים לאזור הירי עד לסיום הבדיקה המשטרתית.

הריני לאשר כי קראתי הוראות הפתיחה באש, הבנתי תוכנם ומהותם ואני מתחייב/ת לפעול לאורן.

שם מלא: _____

חתימה: _____

תאריך: ____/____/____

נספח י"ב

הנחיות למורה אחראי/ת אוטובוס בטיולים

1. על המורה / המחנך שהוא אחראי אוטובוס, להתייצב בנקודת המפגש 10 דקות לפני שעת הגעת התלמידים ליציאה ולבדוק את האוטובוס:
 - א- שאין בו חפץ חשוד
 - ב- לבדוק הימצאות תיק עזרה ראשונה, שמיכת מילוט ואלונקה.
 - ג- גיל האוטובוס לא יעלה על 10 שנים.
 - ד- מספר הטלפון הנייד של הנהג ומערכת כריזה פנימית.
 - ה- לבדוק אישור בטיחות חודשי תקף מטעם קצין הבטיחות של החברה והצהרת מנכ"ל.
2. יש לקבל מאחראי/ת טיול רשימת היוצאים, למלא רשימה שמית ב-3 עותקים (יש לוודא שמספר התלמידים היושבים באוטובוס תואם לרשימה השמית) עותק אחד יישאר בידיו, עותק שני יימסר לאחראי טיול, עותק שלישי יימסר לנציג ההנהלה הנשאר בביה"ס.
3. יש לבצע אצל התלמידים בדיקת כובעים, מים, ציוד, לבוש ונעליים מתאימות להליכה.
4. יש לבדוק המצאות מלווים נוספים, מגיש עזרה ראשונה ומאבטח בהתאם לנדרש באישור הביטחוני.
5. יש להזכיר לתלמידים לשבת במהלך הנסיעה, ולחגור חגורת בטיחות. אין להוציא כל חלק מהגוף מהחלון ואין לאכול באוטובוס או ללכלכו.
6. אין להשאיר תלמיד/ה באוטובוס ללא השגחת מורה מלווה.
7. לפני הירידה מהאוטובוס על המלווה / המאבטח / האחראי לרדת ראשון לבדוק השטח מסביב לאוטובוס, אם אין אורבת סכנה לתלמידים ורק לאחר מכן תינתן הוראה לתלמידים לרדת.
בסיום הטיול – פיזור התלמידים לאורך מסלול הנסיעה יעשה היכן שנכתב באישור ההורים.
8. בכל מהלך הטיול ירידה ועלייה לאוטובוס תעשה אך ורק מהדלת הקדמית שליד הנהג בפיקוח מורה / מלווה חל איסור מוחלט להוריד ציוד מתא המטען במהלך הפיזור מהצד הפונה לכביש.
9. אחראי אוטובוס / מורה מלווה לא יעזוב האוטובוס לפני שאחרון התלמידים ירד. יש לבצע סריקה בתום הנסיעה בכדי לוודא שלא נרדם תלמיד, או נשאר ציוד באוטובוס.

נספח י"ג

הנחיות למורה אחראי/ת כתה בהליכה בשטח

לתשומת ליבך!

האחריות לשלומם, בריאותם וביטחונם של התלמידים בטיול מוטלת על המורה המלווה את הכתה, גם אם הוא אינו מחנך הכתה, יש לעשות הכל בכדי להחזירם בשלום לביתם.

1. טרם תחילת ההליכה על המחנך / המורה האחראי כתה, על המורה האחראי להצטייד ברשימה שמית ולבדוק נוכחות היוצאים.
2. לוודא שהתלמידים לוקחים לשטח תרמיל צד לציוד אישי, כובע, מימיה נעליים מתאימות להליכה, אוכל תרופות לנזקים במיוחד תרמיל עזרה ראשונה כתתי ומכלים מלאים במים לנשיאה.
3. לוודא המצאות מע"ר מוסמך ותיק ע"ר תקני. יש לעדכן המע"ר/חובש ברשימת בעיות הבריאות שישנן לתלמידים.
4. לפני ההליכה יש להזכיר לתלמידים כללי הבטיחות הבאים:
 - א- אין לעזוב הקבוצה בהליכה ובחניות, ללא קבלת אישור מפורש מאיש צוות חינוכי.
 - ב- אין לסטות ממסלול ההליכה, אין לעקוף ולבצע קיצורי דרך.
 - ג- אין לגעת בחפצים חשודים בשטח ובכלל זה נשק המלווים.
 - ד- אין להתקרב למצוקים.
 - ה- הרחצה בבורות ובבריכות שבתוך הנחלים אסורה בהחלט.
 - ו- אין ללכת ולשמוע מוסיקה בכל מכשיר שהוא ו/או להשתמש בפלאפון בזמן ההליכה והחנייה.
 - ז- יש ללכת כל הזמן עם כובע על הראש ולשתות כמות מספקת של מים.
 - ח- במקרה של ניתוק מהכיתה של תלמיד בודד או מספר תלמידים, עליו/הם לשבת במקום ולהמתין עד שיגיעו מחלצים לאסוף התלמידים.
 - ט- אין לזרוק אבנים או להרימן ולדחוף ידיים למחילות.
 - י- היה ואתם מבחינים בחפץ חשוד, אדם חשוד מכונית חשודה אנא ידעו איש הצוות החינוכי במייד. בעת אירוע חירום יש להקשיב להנחיות הצוות החינוכי.
5. ההליכה תתבצע כך שבראש הקבוצה מוביל מדריך, באמצע מחנך / מורה מלווה, בסוף מאסף שהוגדר כמאסף מתוך הקבוצה או מלווה מאבטח נושא נשק.
6. בשעת החשיכה והלילה התנועה אסורה בהחלט.
7. במקרה של נתק מהקבוצה יש להעביר הידיעה מיידית למדריך ולעצור ההליכה.
8. על המורה/המחנך להקריא שמות התלמידים לאחר חנייה ומידי שעה ולוודא שכולם נוכחים.
9. אם נפגע תלמיד/ה תבדק חומרת הפגיעה באמצעות מע"ר או חובש/ת. אין לשלוח תלמיד לבדיקה רפואית ללא ליווי איש צוות חינוכי.
 - א- יש לדווח מיידית למחנך/למדריך הקבוצה ולאחראי טיול.
 - ב- היה ונדרש פינוי תלמיד מהמסלול יש לפנות התלמיד לאוטובוס עפ"י שיקולי מרחק וכמות מלווים בקבוצה. אין לפנות תלמיד ללא ליווי של אדם מבוגר, המכיר המסלול חזרה.
 - ג- במקרה ונשקפת סכנת חיים לתלמיד יש להפסיק הטיול ולהזעיק עזרה רפואית מגורם חיצוני באמצעות חדר המצב של משרד החינוך בטל' 02-6222211 ולקבל הנחיות לגבי המשך הטיול.
10. א- תלמיד/ה שנפגעה/ה במהלך טיול והופנה/תה לחדר מיון, המורה המלווה ימלא טופס הפניה של ביה"ס (נספח ז') באם יתבקש ע"י המוסד הרפואי, יחתום על כתב התחייבות. בתום הטיול ימלא במזכירות ביה"ס טופס נפגע, הדו"ח יישלח לחברת הביטוח והיא אמורה לכסות ההוצאות.
 - ב- תלמיד/ה שנפגעה/ה במהלך טיול והופנה/תה לחדר מיון, משפחתו תקבל דרישת תשלום, עליה לפנות לקופת החולים בה מבוטח/ת התלמיד/ה ולהסדיר טופס 17 (התחייבות לתשלום).

נספח י"ד

רשימת תכולת תיק מע"ר בפעילויות חוץ בית ספריות

תאריך עדכון אחרון : 9 לאוגוסט 2023 בכפוף לאישור משרד הבריאות

הבריאות

#	שם הפריט	כמות	הערות
1.	תרמיל גב תואם לתכולה על פי ההנחיות	1	עם סימול "עזרה ראשונה" מבוקש תא לשליפה מהירה בו יאוכסנו חוסם עורקים ותחבושת אישית
2.	משולש בד	5	
3.	תחבושת אישית	5	10
4.	תחבושת בינונית	1	
5.	חוסם עורקים	1	
6.	אגד (תחבושת)	10	בגדלים שונים
7.	מיקרופור איספלנית ניילון 1"	2	
8.	אגד מידבק (פלסטר)	200	מומלץ 200
9.	מלע"כ (מספריים)	1	
10.	פד גזה סטרילי 5 X 5 + 7.5 X 5.7	20	10 מכל גודל
11.	סד קשיח לקיבוע	1	
12.	סביעור 100ML	1	
13.	תמיסה / משחה לחיטוי עור	1	כדוגמת פולידין נוזלי, סביעור וכד'
14.	מסכת כיס להנשמה	1	
15.	תחבושת לכוויות	3	כדוגמת ברנשילד
16.	שמיכה היפותרמית	2	
17.	כפפות חד-פעמיות	20	10L10 M כפפה אלרגית L לא לטקס,
18.	פנס ראש	1	יש לפרק הסוללות ולשמור אותן מחוץ לגוף הפנס
19.	תחבושות אלסטיות ברוחב 8 ס"מ	5	
20.	מזרק אפיפן	1	חובה כאשר יש מטייל הידוע כסובל מאלרגיה מסכנת חיים.
21.	רשימת תכולה	1	

הערות חשובות:

- כל חניך חייב להגיע לטיפול רפואי עם מלווה מהצוות החינוכי.
- לפני מתן תרופות- יש להתקשר להורי התלמיד לצורך קבלת אישור
- כל מי שמטופל בתרופות- חייב להביא התרופות מהבית. הדבר נכון גם כאשר מדובר במשאפים ומזרק אפיפן
- מע"ר יביא מזרק אפיפן רק בעקבות הודעה על מטייל הידוע כסובל מאלרגיה מסכנת חיים.

המשך נספח י"ד

תרמיל חובש בפעילויות חוץ בית ספריות

תאריך עדכון אחרון : 9 לאוגוסט 2023 בכפוף לאישור משרד הבריאות

#	שם הפריט	כמות	הערות
1.	תרמיל גב תואם לתכולה על פי ההנחיות	1	עם סימול שם תרמיל-חובש . מבוקש תא לשליפה מהירה בו יאוכסנו חוסם עורקים ותחבושת אישית
2.	משולש בד	8	
3.	תחבושת אישית	4	
4.	תחבושת בינונית	1	
5.	חוסם עורקים	2	
6.	אגד (תחבושת)	10	בגדלים שונים
7.	מיקרופור איספלנית ניילון 1"	3	
8.	איספלנית אגד מידבק (פלסטר)	200	לפחות 200 פלסטרים
9.	מלע"כ (מספריים)	1	
10.	פד גזה סטרילי 5X5+ 7.5X5.7	20	10 מכל אחד
11.	סד קשיח לקיבוע	1	מומלץ סד מדגם SAMSPILINT
12.	תמיסה / משחה לחיטוי עור	1	כדוגמת פולידין / סביעור
13.	תחבושת לכוויות	3	דוגמת ברנשילד ובגדלים שונים
14.	אשרמן	1	
15.	שמיכה היפותרמית	1	שמיכת הצלה - מילוט
16.	מנתב אוויר מס' 3,4,5	1	1 מכל אחד
17.	כפפות חד-פעמיות	20	זוגות כחול לא לטקס מתוכן 10 כפפה אלרגית L 10 זוגות M
18.	צווארון מתכווץ	1	
19.	מד לחץ דם	1	
20.	סטטוסקופ	1	
21.	מד סטורציה	1	
22.	ערכת עירוי N.SL 0.9% C	4	ערכה מערכת, וונפלונים, פד, ספוגיטה 500 CC 4 יחידות וונפלונים 18G, 20G, 22G, לפחות 3 וונפלונים לסט
23.	מסכת כיס	1	
24.	קטטר צנתר לסקשן (אדום)	2	
25.	סקשן	1	
26.	פנס ראש	1	יש לפרק הסוללות ולשמור אותן מחוץ לגוף הפנס
27.	תחבושות אלסטיות ברוחב 8 ס"מ	5	
28.	גלוקוגיל	1	
29.	אספירין	10	
30.	תחבושת המוסטטית בגדלים שונים	5	
31.	מד חום	2	
32.	רשימת תכולה	1	
33.	מזרק אפיפן	1	חובה כאשר יש מטייל הידוע כסובל מאלרגיה מסכנת חיים.

הערות חשובות:

- כל חניך חייב להגיע לטיפול רפואי עם מלווה מהצוות החינוכי.
- לפני מתן תרופות- יש להתקשר להורי התלמיד לצורך קבלת אישור
- כל מי שמטופל בתרופות- חייב להביא התרופות מהבית. הדבר נכון גם כאשר מדובר במשאפים ומזרק אפינן
- חובש יביא מזרק אפינן רק בעקבות הודעה על מטייל הידוע כסובל מאלרגיה מסכנת חיים.

נספח ט"ו

יחידות מקצועיות המסייעות למוסדות חינוך מטיילים

הלשכה לתיאום טיולים – הלשכה נמצאת בירושלים, ומרכזת התיאומים בכל הארץ. הלשכה אחראית על תיאומם ואישורם של טיולים, ומנחה כלל בתי הספר בכל המתחייב בתחום הביטחוני ובטיחותי, בהתאם לחוזרי מנכ"ל.

טלפון בלשכה: 02-6223360, פקס: 057-9015222

אתר אינטרנט: www.mokedteva.co.il/teum/teum_hinu.asp

חדר מצב – טלפון: 02-6222211, בשעת חירום בלבד: *9267 משמש מרכז מידע, דיווח והנחיה למוסדות החינוך, בזמן למידה מחוץ לכותלי ביה"ס, בטיולים ובמחנות. **פועל 24 שעות ביממה, 364 ימים בשנה.**

חדר מצב מיועד ב"זמן אמת" בכל התרחשויות בשטח, באמצעות גורמים כגון צה"ל, משטרה, רשות טבע וגנים, פקחי טיולים ועוד. בסמכותו לשנות ואף לבטל מסלולי טיול ושהייה בשטח של מוסדות חינוך, בהתאם להנחיות גופי הביטחון והפיקוח השונים בשטח וכן לשנות מסלולי טיול בהתאם לבקשת אחראי הטיול/מנהל.

חדר מצב הינו הגוף היחיד עימו יש ליצור קשר במקרה חירום, לדיווח ובקשת סיוע. במקרים אלה חדר מצב יפעיל כוחות חילוץ וסיוע בהתאם לצורך. **אין ליצור קשר באופן עצמאי עם כוחות אלה ולהפעילם שלא דרך חדר מצב!! יש לדווח לחדר מצב על כל אירוע חריג במהלך הטיול.**

היחידה לפיקוח טיולים – משרד החינוך מפעיל יחידת פיקוח על טיולים, מחנות ואירועים, הבודקת נושאי ארגון, ביטחון ובטיחות. הפקחים מקיימים מפגשי שטח עם המוסדות המטיילים, לעיתים גם בטרם היציאה לשטח, בכדי לוודא שיצאו באופן נאות ובהתאם למתחייב מהוראות מנכ"ל. המפגש מלווה בהדרכה ובהסברה לתיקון מידי של ליקויים, אם נמצאו, ולמאמץ משולב להמשך תקין של הטיול.

הפקחים גם מעבירים השתלמויות בנושאי בטחון ובטיחות בטיולים לעב"טים, רכזי טיולים, סגלי הוראה, מנהלים, גננות ועוד. בנוסף משתתפים הפקחים בוועדות בדיקה לאירועים חריגים בטיולים.

רשימת פקחי יחידת פיקוח הטיולים (נכון לספטמבר 2024):

שם	תפקיד וגזירה	מספר טלפון	פקח מחוזי
עובד אליאז	מנהל צוות פיקוח ובקרה	0532272193	התיישבותי חרדי
אלי סנדרוביץ'	רמת-הגולן	0532258766	
אריאלה ארז	גליל עליון מזרחי	0532259493	
דורון ישראל	גליל עליון מערבי	0523689841	מחוז צפון
אלהייב נימר	גליל תחתון +עמקים	0532259293	חברה ערבית צפון
דויד בהיר	כרמל וחיפה	0532258624	מחוז חיפה
יוסי עמירה	מדבר-יהודה ובקעת הירדן	0506282332	מחוז ירושלים
יוסי טבול	שפלת יהודה וירושלים	0532272195	מחוז מרכז
אפי פרכנר	שפלה צפונית וצפון השומרון	0532259837	
אבנר רועי	נגב מערבי	0532259252	
יוסי זגרון	רמת הנגב ומכתשים	0532259486	מחוז דרום
עוזי דביר	ערבה תיכונה	0532259134	
דני שריון	אילת אילות	0537399557	
נתי מוצרי	נגב מערבי +הדרכה	0508857177	
רחל תהילה	חבל בנימין ושומרון +הדרכה	0547940146	מחוז ת"א
שרה כהן	מגזר חרדי נשים	05332448376	מחוז חרדי

נספח ט"ו

טפסי ביקורת קב"ט מוסדות חינוך לפני טיול בבית הספר

כחלק אינטגרלי מהליך הוצאת הטיול יש לבצע ביקורות יציאה לטיול באופן שוטף ובמהלך כל שנת הלימודים הביקורות מחולקות לשני סוגים כמפורט להלן: **ביקורת "טרם טיול" הכוללת ביקורת אוטובוס (טופס הביקורת עמ' : 25)**

- ביקורת זו תבוצע בבוקר יום הטיול באחריות רכז הביטחון של בית הספר ובה ייבדק האם אחראי הטיול ביצע את הנדרש עפ"י נהלי משרד החינוך בהיבטים הביטחוניים והבטיחותיים בארגון הטיול, רגע לפני יציאת הילדים לטיול.
- **הטפסים ימלאו ע"י אחראי הטיול / עב"ט / רכז טיולים / מנהל/ת בית הספר.**
 - **ביקורת טרם טיול יבוצעו גם ע"י קב"ט מוסדות חינוך עפ"י תכנית עבודה של הקב"ט.**
 - **לא ייצא טיול ללא ביקורת טרם טיול הכוללת ביקורת אוטובוס בבוקר הטיול.**
 - **טופסי הביקורת יימצאו בתיק הטיול היוצא לשטח ולאחר מכן יתווקו בתיקיית בית הספר.**
- ביקורת "מוכנות לטיול" (טופס הביקורת בעמ' 23-24).** ביקורת זו הינה ביקורת מדריכה המתבצעת על ידי קב"ט מוסדות חינוך שבועיים לפני היציאה לטיול במגמה לוודא את ההתכוננות הנדרשת מבית הספר ליציאה לטיול.
- טופס ביקורת "מוכנות לטיול"**

שם המוסד החינוכי: _____ תאריך: _____ שעה: _____

תאריכי הטיול: _____

פירוט הכתות המתכוננות לטיול: _____

מסלול הטיול: _____

נושא	כן	לא	הערות
תכנית הטיול מאושרת על ידי מנהל המוסד			
מינוי אחראי טיול			
פנייה ללשכה לתיאום טיולים			
פנייה לצורך תאום כניסה אל האתרים			
בדיקת תוקף רישיונות עסק באתרים המתוכננים			
פנייה לקבלת אישור על הרכב המסיע (אישור ק.בטיחות בתעבורה, רכב בן פחות מ 10 שנים, אלונקה, תיק ע"ר)			
הוצאת מסמך מתאים להורי התלמידים וקבלת אישורים			
רשימת הורים מלווים			
הכנת תיק טיול (רשימת טלפונים חיוניים, רשימות תלמידים, רשימות קשר, עזרי הדרכה, מפת סימון שבילים, פנקס כיס לטיולים, טפסי הורה מתנדב)			
הזמנת מאבטחים ואנשי רפואה			
הזמנת מדריך נושא תו תקן			
הכנת אמצעי קשר (טלפון סלולרי/ מכשירי קשר/מכשיר מצוקה אלחוטי/ טלפון לוויני, מטען, סוללות, ומגפונים)			
יידוע קב"ט מוס"ח על יציאה לטיול			

שם מבצע הביקורת: _____ תאריך ביצוע הביקורת: _____

נספח ט"ז - המשך
טופס ביקורת "טרם טיול"

הביקורת נערכה ע"י :

שם: _____ תפקיד: _____ חתימה: _____
 ביה"ס: _____ יעד: _____

רשימת בדיקות טרם יציאה לטיול (אינה באה להחליף את כל הנהלים הקיימים)				
מס"ד	הנושא / ציוד לבדיקה	תקין	לא תקין	הערות
1	תוכניות מאושרות ע"י מנהל בית הספר / רכז טיולים			
2	המצאות טופס תיאום טיולים חתום ומאושר (ממרכז תאום טיולים)			
3	אישור תיאום ביקורים באתרים, מול האתרים			
4	אישור טלפוני, במידה ונדרש באישור הביטחוני. שם המאשר:			
5	הסעה: אישור ביקורת קצין בטיחות תעבורה בתוקף, הרכב בן פחות מ 10 שנים, תקינות אמצעי קשר של האוטובוס / נהג, אלונקה, ערכת מילוט, תיק עזרה ראשונה ומים לחירום.			
6	נעלי הליכה כובעים ומיכלי מים, בכמות הנדרשת למלווים ולמטיילים, לפי תנאי מזג האוויר ביום הטיול. לוודא מילוי מיכלי המים!			
7	רשימת גופי פינוי וחילוץ לאורך מסלול הטיול, תיאום רכב חילוץ			
7.א	אמצעי קשר: סלולארי / מצוקה אלחוטי / מכשירי קשר / טלפון לוויני + בדיקת אמצעים, מטען וסוללות גיבוי.			
7.ב	רשימת טלפונים חיוניים: קב"ט הרשות, חדר מצב טיולים, מוקד עירוני			
8	עדכון מזג אויר והתאמת המסלול לתחזית (בכל בוקר בזמן הטיול)			
9	רשימות קשר: מדריכים, מורים, מאבטחים, מלווים ונהגים			
10	רשימות שמיות של התלמידים + מצב בריאותי + רשימת תרופות			
11	נוכחות מאבטחים נושאי נשק כנדרש + התאמת סוג הנשק למופיע באישור הביטחוני של הטיול + תעודות נדרשות (מלווה טיולים, רישיון נשק)			
12	מלווים וציוד רפואי: בדיקת תכולת תיקי ע"ר, התאמת תיקים לבעלי תפקיד על פי האישור, תעודות תקפות של החובשים והמע"רים + הצהרת מנכ"ל.			
13	מלווה מקצועי לפעילות מיוחדת ובדיקת הציוד			
14	עזרי הדרכה: מפות, פלקטים, וספרות מקצועית.			
15	ביצוע תדריך בטיחות לכל התלמידים והמלווים ע"י אחראי הטיול. מינוי בעלי תפקידים ונהלי חירום.			
16	תדריך צוות המאבטחים והמלווים: סדר הליכה וקביעת מאסף, בטיחות בנשק, הוראות פתיחה באש, מקרים ותגובות בחירום.			
17	תדריך מדריכים: לו"ז, תנועה בשטח, מסלולים, מיקום אחראי הטיול והוראות ביטחון.			
18	תדריך נהגים לו"ז, נקודות חבירה עם המטיילים, המתנות, זמינות במכשירי הטלפון הנייד. (בתיאום עם המדריכים)			
19	תדריך המטיילים: בטיחות בטיול, תוכנית היום, הוראות ביטחון / בטיחות, דרכי תגובה בחירום.			
20	מרשם צירי הטיול ע"ג מפה והדגשת נקודות תורפה בטיחותיות וביטחוניות			
21	המצאות מפת סימון שבילים + תיק טיול			
22	החתמת הורים מלווים על טופס הורה מתנדב של הביטוח הלאומי.			
23	המצאות (במוס"ח) אישורים חתומים ע"י כל ההורים כנדרש			
24	תדריך התלמידים בנושא "נתק בטיול"			
25	תכנון כניסה למסלול רגלי שיסתיים לפני החשיכה			
26	כתב מינוי למנהל הטיול			
27	מדריך הטיול נושא תעודת תו תקן לאזור שהינו מדריך בו			

תאריך ביצוע הביקורת: _____ שעת ביצוע הביקורת: _____.

נספח ט"ז - המשך
דו"ח בדיקת אוטובוס לפני יציאה לטיול

שם המוסד החינוכי : _____ תאריך : _____ שעה : _____.

ממצאים	נושא
	פרטי הנהג - שם פרטי + משפחה
	טלפון סלולארי של הנהג
	שם חברת ההסעה
	טלפון במשרד של חברת ההסעה
	מספר רכב
	נשק ברשות הנהג: כן / לא (בדיקת תוקף)
שנה :	תאריך עליית האוטובוס על הכביש. (עד 10 שנים).
	הצהרת מנכ"ל על נהגים ללא עבר פלילי מיני
	רישיון רכב בתוקף בו רשום: "מורשה להסעת תלמידים"
	תעודת ביטוח חובה בתוקף של הרכב
	נהג שרישיון הנהיגה שלו הוצא לפני 1.1.1996 חייב לשאת עימו "היתר מאת רשות הרישוי להסעת קבוצה (הכוונה לילדים) בו כתוב שהוא עבר השתלמות למסיעי ילדים" – באישור זה כתוב שהוא <u>רשאי להסיע תלמידים</u> . נהג שרישיון הנהיגה שלו הוצא מ 1.1.1996 ואילך – לא חייב לשאת עימו היתר להסעת התלמידים מאחר והחומר שמועבר בהשתלמות למסיעי ילדים שצוין בסעיף 4 נכלל כחלק משיעורי הנהיגה אותם עבר בתהליך הוצאת רישיון הנהיגה שלו. <u>תאריך הוצאת הרישיון של הנהג כתוב ברישיון הנהיגה (הבינלאומי) בצד האחורי ליד האות שמעידה על סוג רישיונו (D או D1).</u>
שנות ותק :	שנות ותק בנהיגת אוטובוס (שנתיים ומעלה)
	אישור קצין בטיחות בתעבורה בתוקף (לא יעלה על 30 יום)
	רישיון הפעלה בתוקף מהמפקח על התעבורה במשרד התחבורה – נקרא: "רישיון להסעה מיוחדת באוטובוס" – הרישיון נדרש להיות בתוקף ובו רשום מס' הרכב ושם חברת ההסעה לה שייך הרכב.
	תיק עזרה ראשונה
	אלונקה
	מיקרופון תקין
	תקינות חגורות בכול מושב
	בדיקת תא מטען ובדיקת פנים האוטובוס כולל תחת המושבים.
	פטיש חירום
	שמיכת מילוט באזור ישיבת הנוסעים.

שם מבצע הביקורת : _____ שעת ביצוע הביקורת : _____.

תאריך: _____

נספח י"ז
טופס שחרור תלמיד/ה מהשטח

אני: _____ מספר זהות: _____ קרבה משפחתית לתלמיד/ה _____
לקחתי התלמיד/ה _____ מספר זהות: _____ ממקום: _____ תאריך: _____
שעה: _____
סיבת השחרור: _____

התחייבתי להודיע למחנכת הכיתה באמצעות הודעה כי התלמיד/ה הגיעו בבטחה לביתם.

ועל כך באתי על החתום: _____

נספח י"ח
טבלת ניהול סיכונים

[illegible]

תדריך פרטני ליום הטיול:

[illegible]